

Csemegezőlőnél különösen nagy gond a lisztharmat

A csemegezőlő jelentősebb károsítói

A CSEMEGESZŐLŐ TERMESZTÉSE JÓVAL KISEBB JELENTŐSÉGŰ, MINT A BORSZŐLŐÉ. MIVEL UGYANABBA A CSALÁDBA TARTOZNAK, A BETEGSÉGEIK ÉS KÁRTEVŐIK IS MEGEGYEZNEK, TEHÁT NÖVÉNYVÉDELMIK IS HASONLÓ. KÜLÖNBSEG CSUPÁN A BOR- ÉS A CSEMEGESZŐLŐFAJTÁK MÁS-MÁS TERMESZTÉSI CÉLJÁBÓL ADÓDIK: MÍG A CSEMEGESZŐLŐT FŐKÉNT A GYÜMÖLCSÉ-ÉRT TERMESZTIK, ADDIG A BORSZŐLŐT FELDOLGOZVA KÜLÖNBÖZŐ ITALOK FORMÁJÁBAN FOGYASZTIJUK.

DR. KOLEVA ROSZICA

A csemegezőlő általában igényesebb a termőhelyi adottságokkal szemben, valamint a fajták többsége érzékenyebb fagyra és fogékonyabb a kórokozók és kártevőkkel szemben, ezért szakszerű növényvédelmet igényelnek. A csemegezőlő növényvédelmének elsődleges célja a lombzat védelme mellett a fokozott fürtvédelem, hiszen makulátlan, nagy bogyójú fürtöket akarunk nevelni.

A fürtöt kell védenünk

A szőlőperonoszpóra, a lisztharmat és (a későbbi fajtáknál) a szürkerothadás a csemegezőlőben is általánosan előforduló betegségek. A kertészkedők mégis gyakran összetévesztik a tüneteket, különösen a peronoszpórát és a gubacsatkáét. A peronoszpóras fertőzés következtében a leveleken látható első tünet, a kb. 3-4 cm átmérőjű, áteső fényben áttetsző, ún.

olajfolt megjelenése. A levél fonákán később fehéres penészvirágzás jelenik meg, végül a foltok elhalnak. Amennyiben több folt van egy levélen, ezek összefolynak és az egész levél elhal. Virágzáskor vagy azt követően a gomba a virágzatot, illetve a kis bogyókat is megfertőzheti, ezzel azok elhalását okozza. A betegségtől megtámadott fürt elbarnul, megfeketedik és gyorsan összeszárad. A fertőzött kocsányú fürtök szintén korán lehullanak.

Lisztharmatfertőzőskor a leveleken és fürtökön felületi (ledörzsölhető) lisztszerű bevonat képződik. A betegség terjedését a hosszan tartó meleg, kissé párás időjárás segíti. A kórokozó megtámadja a szőlő minden zöld részét, de kártétele a fürtökön a legveszélyesebb. Fertőzésének hatására a leveleken kezdetben halvány zöldessárga, 0,5 cm nagyságú elszíneződések jelennek meg. A tőkék belsejében, a párásabb viszonyok következtében, mindig előbb alakulnak ki a tünetek, mint a külső részekben. A fiatal bogyókon, a korai fertőzés hatására, sűrű lisztharmatos bevonat képződik, növekedésük befejeződik, héjuk megvastagodik, és a mag kilóg a bogyókból. A lisztharmat által megtámadott levelek, virágok, kis bogyók, fiatal hajtások elpusztulnak. A védekezésben elsősorban az olcsóbb és jó hatásfokú nedvesíthető kénkészítményeket használjuk. Ezek a szerek a virágzás előtt töményebben, virágzás után kisebb töménységben használhatók. Súlyosabb fertőzés esetén a Karathane Star használata kerül előtérben. A lisztharmat elleni védekezést minden esetben érdemes a peronoszpóra elleni permetezéssel kombinálni. A lisztharmat ellen a virágzástól a zsendülés kezdetéig, az állandó fertőzési nyomás és a fajták fogékonysága miatt, a védelmet elsősorban a felszívódó hatású készítményekre (Falcon 460 EC, Topas 100 EC, Systhane 20 EW) alapozzuk, amelyekkel a virágzástól számítva 3-4 alkalommal kezeljük a szőlőt.

Kevésbé veszélyesek az atkák

A szőlőlevélatka 2 pár lábú, lapított orsó alakú, sárgásfehér színű, nagyon apró (0,15-0,16 mm), szabad szemmel nem látható állat. Az atkák már rügyfakadás-

kor megkezdik a levél- és a hajtáskezdemények szívogatását, aminek következtében a hajtások gyengén nőnek és hosszúságuk csak az egészséges hajtások egyharmadát éri el. A levelek fodrosodnak, zsugorodnak, áteső fényben sok apró sárgás foltocska látható rajtuk. Később a foltok közepe elhal és a levelek átlyukadnak. Együtt telet át a szőlő-gubacsatkával a rügpikkelyek alatt, illetve a vessző tövén a kéreg alatt.

A szőlő-gubacsatka hengeres alakú, sárgásfehér-rózsaszínű, szintén nagyon apró (0,15 mm) állat. A szőlőlevelek gubacsosodását okozza. Az atkák tavasszal elhagyják telelőhelyeiket, és a fakadó hajtásokat, leveleket szívogatják. A levelek kifejlődése után kizárólag a levéllemez fonákján szívogatnak. A szőlő levelein kezdetben fehér, később elbarnuló nemezes foltok fejlődnek, amelyek mérete néhány millimétertől több centiméterig terjedhet. A levél fonákán lévő nemezes bevonat fölött a levél színe kidudorodik. Különösen az 1-6 éves szőlőtőkék károsodhatnak erősebben. A szőlő-gubacsatka csak nagyon erős levélfertőzés esetén

A szőlőlevélatka a fakadó leveleket szívogatja

okoz kárt a hajtások növekedési erélyének visszavetésével. Gyenge fertőzőskor tavasszal távolítsuk el a megtámadott leveleket, mielőtt az atkák áttelepednének a szomszédos levelekre.

Az eddig ismert károsítók mellett a csemegezőlőkben is számolni kell az utóbbi években behurcolt, idegenhonos fajok kártételével. Ilyenek az amerikai lepkekabóca, a harlekin katica, a pettyesszárnyú muslica, valamint újabb poloskafajok (zöld vándorpoloska és ázsiai márványposloska). Az ellenük való védekezés szintén fontos növényvédelmi feladat a csemegezőlőkben.

A csemegezőlő növényvédelmi technológiája a főbb károsítók ellen

Védekezés száma	Szőlő-peronoszpóra, szőlőorbánc	Szőlő-lisztharmat, feketerothadás	Szürke-rothadás	Kártevők (szőlómolyok, szőlőilonca, levélátka, gubacsatka)
Nyugalmi állapot fakadás előtt				
1.	Nevikén Extra, Vektafid R, Vegarep EC, Bordóilé Neo SC			
4-6 leveles állapot				
2.	Dithane DG Neo-Tech, Miltox Speciál Extra WP	Karathane Star, Thiovit Jet, Kumulus S	-	Karate Zeon 5 CS, Vertimec Pro, Zoom 11 SC
Fürtmegnyúlás				
3.	Dithane DG Neo-Tech, Forum R, Pergado MZ, Delan 700 WG	Falcon 460 EC Thiovit Jet, Microthiol Special	-	Karate Zeon 5 CS, Laser, Nissorun 10 WP, Ortus 5 SC
Virágzás kezdete				
4.	Profiler, Fantic M, Ridomil Gold MZ 68 WG	Dynali, Karathane Star	-	Klartan 24 EW, Karate Zeon 5 CS
Bogyókötdés, fürtisztulás				
5.	Orvego, Melody Compact 49 WG	Dynali, Raly Q SC, Karathane Star	Teldor 500 SC	Laser, Dipel DF
Kisbogyó méret				
6.	Ridomil Gold MZ 68 WG, Kupfer Fusilan WG	Falcon 460 E, Eurokén 2000 80 WG, Luna Privilege	-	Luzindo
Fürtzáródás				
7.	Melody Compact 49 WG, Cuproxat FW	Raly Q SC, Karathane Star	Scala, Pyrus 400 SC	Karathe Zeon 5 CS
Zsendülés kezdete				
8.	-	Orius 20 EW, Kumulus S	Teldor 500 SC, Prolectus	Laser (2 héttel a szüret előtt utoljára)
Érés kezdete				
9.	-	-	Teldor 500 SC, Botector	Affirm, Avaunt 150 EC